

PROGRAMA

I

Escola Montserratina (ss. XVII - XVIII)

Poncella d'agost	Joan Cererols (1618 - 1676)
Miserere (fragments) Ecce enim Redde mihi Quoniam	Benet Julià (1727 - 1787)
Parce mihi	Benet Julià
O sacrum convivium	Benet Julià
Quem vidistis pastores	Benet Julià
Christe (de la Missa "Alma Redemptoris Mater")	Anselm Viola (1738 - 1798)
Villancet	Anselm Viola
Magnificat	Anselm Viola

II

Marinada	Antoni Pérez Moya (1884 - 1964)
Tres cançons El rierol Remors nocturnes Cançó del vent	Alexandre Gretxaninov (1864 -)
Zui, zui	Popular japonesa
La filadora	Robert Schumann (1810 - 1856)
Muntanyes del Canigó	Ireneu Segarra n. 1917
La Mare de Déu quan era xiqueta	Francesc Civil n. 1895

Acompanyament: **Vicenç Prunés**

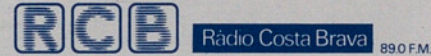

Organitza:

Juventuts Musicals de Torroella de Montgrí

Col.laboren:

Parròquia de Sant Genís
Jardineria Casa Martinoy
Oficina Municipal de Turisme

Patronat de Turisme de Girona
Ajuntament de Torroella de Montgrí
Diputació de Girona
Ministeri de Cultura
Direcció General de Música

amb la col·laboració del
Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya

Grafiques del Ter, T. de M. - D.L. Ge.396-1984

IV Festival Internacional de Música de Torroella de Montgrí. Estiu 1984

«Un poble empordanès». Reproducció d'un original en color de Francesc Gimeno.
Museu d'Art Modern. Col·laboració de l'Ajuntament de Barcelona

(Concert a la memòria del monjos
torroellencs Benet Julià i Anselm Viola)

1. dimarts, 26 de juny, a les 22.00 h.

ESCOLANIA DE MONTSERRAT

Director: **Ireneu Segarra**

DE TORROELLA A MONTSERRAT

Recórrer el centenar llarg de quilòmetres que separen Torroella de Montgrí del monestir de Montserrat a mitjan segle XVIII no devia ser massa fàcil, ja que encara avui no ho és si hom no disposa de mitjans propis. Ni les vies ni els mitjans de comunicació podien permetre un viatge ràpid i còmode, i la mateixa distància, ben considerable, devia obligar a esmerçar-hi ben bé un parell o tres de dies.

Amb tot, el van fer, aquest viatge, dos vaillets empordanesos: Genís Julià i Ros i Pere Viola i Valentí, a onze anys de diferència l'un de l'altre, però només d'anada: un cop a Montserrat ja s'hi van quedar de primer com a escolans i després com a monjos. I ambdós van esdevenir, formats com eren a la centenària escola musical, bons músics que han deixat un bon record i un bon treball realitzat que honra tant a Torroella que els va veure néixer, com a Montserrat que els va formar. Intentem, doncs, seguir una mica els seus passos.

GENÍS JULIÀ I ROS

El dia 4 de febrer de l'any 1727 les campanes de la parròquia de Sant Genís de Torroella tocaven a bateig: acabava de néixer el si de la ja nombrosa família de ca l'adroguer Julià un nen a qui foran posats els noms de Genís (com el pare i el patró de la parròquia), Joan, Antoni i Pere. En Genís era el vuitè fill de Genís Julià i Maria Ros; després d'ell encara naixerien sis germans més. Els pares eren de Torroella mateix, com els avis Josep i Estàsia i els besavis Miquel i Anna, aquests pagesos.

No sabem quan el nen Genís féu el viatge per entrar a l'Escolania; podem suposar que tenia entre els set i els onze anys. Desconeixem també els motius que mogueren els pares a fer ingressar el noi en aquella escola musical tan allunyada de casa. Van descobrir en l'infant unes qualitats musicals que calia aprofitar?. Fos com fos, ja el tenim vestit d'escolà de Montserrat i iniciant-se en l'art de la música sota el mestratge, possiblement, del P. Benet Esteve (1702 - 1772), fill de Capellades. L'ensenyament musical a l'escolania era molt complet, tant pel que feia a la composició com als instruments, de manera que quan acabaven el temps d'estada (que podia arribar fins als 17 o 18 anys) molts ja sortien col·locats d'organistes o mestres de capella de catedrals i col·legiats. En Genís, a part la composició, va aprendre a tocar l'orgue. De l'escolania va passar directament al noviciat del monestir: era el 29 de desembre de l'any 1745. Tenia 18 anys i, com era costum, li fou canviat el nom de Genís pel de Benet. L'any següent, el dia 30 de desembre, professava vida monàstica i començava l'etapa de formació eclesiàstica, formació que realitzà a Montserrat mateix. Poc sabem del que va fer durant la quarantena d'anys que visqué al monestir: de manera molt resumida se'ns diu que va ser organista i Mestre d'Escolans. El que ens ha quedat són algunes de les seves obres escrites: algunes sonates per a orgue, i el que li ha donat més anomenada, la música polifònica de l'Ofici de Difunts. Sobre la seva música tenim aquest comentari: "Molt profund en la composició com ho acrediten les obres musicals que ens ha deixat: va estar especialment encertat en compondre les parts de l'Ofici de Difunts, en la composició del qual va manifestar un talent singular, aplicant, de manera adequada, la música al text, amb una modulació lúgubre i original que sorpren i agrada, i al mateix temps, els entesos en música, hi copsen les habilitats de l'art".

El mateix comentarista-biògraf ens diu simplement que va ser un "bon religiós". Ja en tenim prou. La seva vida, tota ella al servei de Déu i del Santuari de la Mare de Déu, s'amaga als ulls -sovint massa escrutadors- dels historiadors per quedar reservada a Aquell qui el va cridar i se'l va fer seu. El P. Benet Julià moria a Montserrat, a l'edat de 60 anys, el dia 5 de desembre de l'any 1787.

PERE VIOLA I VALENTÍ

A la mateixa parròquia de Sant Genís, el dia 15 de juny de l'any 1738 era batejat un nen de la llarga nissaga dels Viola, amb els noms de Pere, Josep i Antoni. El pare, Francesc, passamaner d'ofici, tot i tenir el consol de molts fills -16 en total-, no fou afortunat amb les esposes: se li morien en poc temps, per aquest motiu es casa quatre vegades. En Pere era el primer fill del tercer matrimoni; la mare era Maria Rosa Valentí. Encara jovenet, possiblement cap el 1750 quan tenia 12 anys, féu el viatge a Montserrat per ingressar a l'Escolania i posar-se sota el mestratge musical del qui fou, segons expressió d'ell mateix, "el seu únic mestre", el P. Josep Antoni Martí (1719 — 1763). Sis anys més tard, quan en tenia 17 de llargs, fou admès al Noviciat del monestir: era el 20 de març del 1756, i prengué el nom d'Anselm. Un any més tard professava vida monàstica davant l'Abat Benet Argerich. Els anys de formació eclesiàstica Viola els passa al monestir de Montserrat de Madrid, però al mateix temps cultiva i aprofundeix els musicals de manera que fins i tot es dóna a conèixer a la Capella Reial. En tornar a Montserrat es dedicarà a allò que fou la gran tasca de la seva vida durant trenta anys: l'ensenyament musical a l'Escolania.

Dintre la llarga llista dels antics Mestres de l'Escolania, Anselm Viola és l'únic de qui coneixem força detalladament la tasca de pedagog, a través de les **Memòries** que va deixar escrites un antic deixeble seu, el famós guitarrista Ferran Sors. Hi descobrim l'home donat a la formació humana i especialment musical dels nois, que sap valorar les qualitats i corregir amablement els defectes i pretensions infantils, l'home que estima la música i la sap fer estimar als deixebles, presentant-la no només com una tècnica teòrico-pràctica, sinó com "la ciència dels sons". A part això, aquestes **Memòries** ens descobreixen alguns trets humans del P. Viola que ens el fan més estimable, més nostre.

La seva obra musical, però, no es limitava a l'ensenyament, també va poder dedicar temps i saber a la composició d'obres musicals per a les necessitats del culte montserratí, com sonates per a orgue que també servien per a l'estudi dels escolans. El **Catàlogo** ens diu que "és increïble el que va arribar a treballar en qüestió de música, de manera que es pot comparar amb els més laboriosos dels seus antecessors i potser ho fou més que cap altre", encara que actualment ens hàgin arribat molt poques obres seves: 11 obres vocals, generalment amb acompanyament d'orquestra, algunes sonates per a orgue i, cas únic dins de la història musical montserratina coneguda fins ara, un concert per a baixó (fagot) i orquestra, i uns exercicis per a aquest mateix instrument que ell, segurament, devia tocar. S'ens diu que "la seva música és original i té una modulació molt rara i xocant, i cal que el qui la canti estigui fort en nota i entonació, altrament corre el perill d'equivocar-se o desafinar. En ella es veu que (el P. Viola) estava perfectament format en l'art del contrapunt, i sovint es fan notar les fugues i els passos, sense deixar de trobar de tant en tant alguns cants agradables".

Quatre anys abans de la seva mort, que tingué lloc a Montserrat el 25 de gener del 1798 quan encara no havia complert els 60 anys, s'hague de retirar a l'infermeria a causa d'un atac d'apoplexia. Amb tot, per la molta estima que se li tenia i pel reconeixement a la seva tasca important, conservar el títol de Mestre de la Capella.

Ací s'aturen els passos d'aquests dos torroellencs il·lustres. S'aturen els passos, però en queden les petjades que ni el pas dels segles no pot esborrar. Si a Torroella queda el record -història o llegenda?- del pas de Montserrat en l'ermita de Santa Caterina, a Montserrat queda l'aportació fecunda i perenne, de l'obra musical dels dos fills de Torroella de Montgrí.

Daniel Codina

ESCOLANIA DE MONTSERRAT

Podríem cercar l'origen de l'Escolania de Montserrat en les escoles monàstiques de l'Edat Mitjana. De fet, Montserrat havia estat fundat (1025) per l'Abadia de Ripoll que tenia una famosa escola monacal; possiblement va voler seguir-ne l'experiència.

A Montserrat, l'Escolania pren aviat una característica pròpia: la seva dedicació al culte, mitjançant el cant i les altres manifestacions musicals. Als segles XIV i XV ja constitueix una nota típica del Santuari. La seva fama comença a escampar-se, i és ben coneguda a la Cort de Barcelona. L'abat Garsias de Cisneros (s. XV) li dóna una reglamentació que la fa part integrant del Monestir-Santuari.

L'edat d'or de l'Escola de Música de Montserrat s'estén entre els segles XVI i XVIII: "Quasi tots els Mestres de Capella i Organistes, Xantres i Cabiscols arreu de Catalunya i d'Aragó, de València, de Castella, de Navarra i de Galícia han sortit de l'Escolania de Montserrat", diu un escriptor de l'època.

Entre els homes de més vàlua sortits d'aquesta Escola de Música cal que esmentem el P. Antoni Soler, el guitarrista Ferran Sors, i els Mestres de l'Escolania Joan Cererols, Miquel López, Josep Martí, Benet Julià, Anselm Viola, Narcís Casanovas.

Avui l'activitat musical de l'Escolania es desenrotlla principalment a Montserrat, on constitueix un dels elements més típics i més atractius del Santuari. Els darrers anys ha donat concerts fora de Montserrat, al nostre país i a l'estranger, a Itàlia, Bèlgica, França, Holanda, Alemanya, Suïssa, Àustria, Portugal i al Japó. La seva projecció exterior més coneguda són els nombrosos enregistraments de discos fets a Montserrat i a l'estranger.